

METHODOLOGISCHE NOTA: "KERNCIJFERS SCHOOLUITVAL PER GEMEENTE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST"

I. INLEIDING

De fiches "Kerncijfers schooluitval¹ per gemeente in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest" geven een overzicht van de verschillende aspecten die de schoolloopbaan van een Brussels kind/jongere in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen beïnvloeden. Ze zijn een instrument voor de actoren op het terrein - zoals Brusselse gemeenten, verenigingen en scholen - om ze te ondersteunen in hun opdrachten en om het fenomeen schooluitval op lokaal niveau op te volgen en te diagnosticeren. Het voorstellen van indicatoren op gemeentelijk niveau kan helpen om betere beslissingen te nemen, afgestemd op een doelgroep, op de juiste plaats.

Deze methodologische nota hoort bij de fiches "Kerncijfers schooluitval per gemeente in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest" om de lezing ervan makkelijker te maken. In deze nota vindt u meer informatie over de verschillende indicatoren die worden gebruikt in verband met de risicofactoren voor schooluitval en de interpretatie ervan.

Schooluitval is een fenomeen met meerdere factoren dat verschillende vormen kan aannemen. Het is vaak het resultaat van een lang proces van demotivatie ten aanzien van onderwijs, waarbij verschillende factoren op elkaar inwerken en elkaar beïnvloeden, en van een verslechterende situatie met verschillende moeilijkheden en obstakels. Op basis van bevindingen uit de academische wereld, waaronder die van professor Russel W. Rumberger, hebben onderzoekers van het HIVA Research Institute for Work and Society - KU Leuven een kader ontwikkeld dat vijf belangrijke niveaus van risicofactoren benadrukt die kunnen leiden tot schooluitval²: individuele kenmerken, familie, school, leeftijdsgenoten (peers), en de buurt (zie kader).

Risicofactoren voor schooluitval

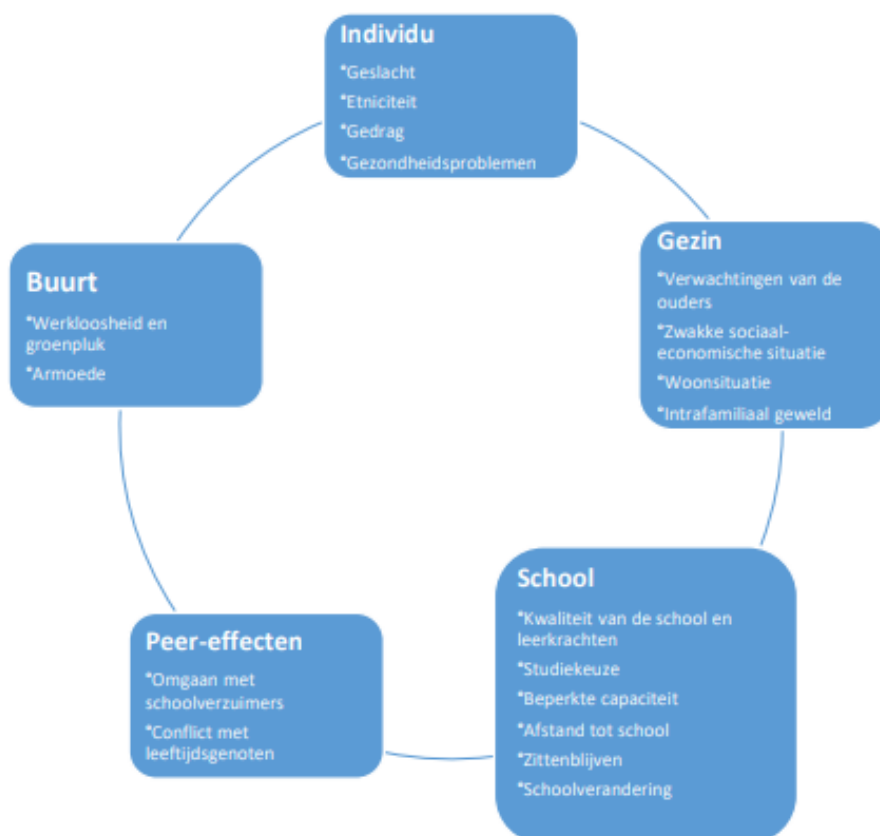
Schooluitval is een probleem met meerdere factoren. Verschillende 'risicofactoren' kunnen een rol spelen:

- **op het niveau van de school:** gebrek aan sociale mix, veelvuldig zittenblijven, kwaliteit van de school en het lesgeven, verkeerde studiekeuze, afstand tot school, verandering van school;
- **op het niveau van het individu:** geslacht, gedrag, moeilijkheden op school, opeenstapeling van negatieve ervaringen, migratieparcours, gezondheidsproblemen;
- **op het niveau van de familie:** kansarme sociale achtergrond, alleenstaande ouders, huiselijk geweld, huisvesting;
- **op het niveau van de buurt:** achterstandsbuurt, werkloosheid, armoede, onveiligheid;
- **op het niveau van "peer-effecten":** omgaan met schoolverzuimers, conflicten met leeftijdgenoten ... (talrijke studies hebben aangetoond dat leerlingen die afhaken en voortijdig schoolverlaten zich in elkaar herkennen en samen in een negatieve spiraal terechtkomen).

De fiches "Kerncijfers schooluitval per gemeente in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest" bevatten **statistische gegevens over deze risicofactoren.**

¹ Voor meer informatie over de definitie van schooluitval, zie <https://schoolinschakeling.brussels/abc-van-het-welzijn-op-school/waarover-gaat-het>

² Juchtmans, G., Mazrekaj, D., Meert, C., De Rick, K. et De Witte, K. (2017), *Schoolverzuim in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Naar een gecoördineerde en gedeelde strategie tegen schoolverzuim voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*, KULeuven HIVA – perspective.brussels.

Bron: Juchtmans, G., Mazrekaj, D., Meert, C., De Rick, K. et De Witte, K. (2017), *Schoolverzuim in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Naar een gecoördineerde en gedeelde strategie voor de bestrijding van het schoolverzuim in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest*, KULeuven HIVA – perspective.brussels, p. 62. Op basis van de samenvattingen van de literatuur in De Witte en Mazrekaj (2015), De Witte en Mazrekaj (2016), Rumberger (2011) en NESSE (2009).

II. INDICATOREN

De fiches "Kerncijfers schooluitval per gemeente in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest" zijn gebaseerd op de gegevens gepubliceerd door het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) en worden voorgesteld per gemeente, in vergelijking met het gemiddelde voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Alle indicatoren zijn gebaseerd op de laatste beschikbare gemeentelijke gegevens³ die van indicator tot indicator kunnen verschillen. De cijfers moeten dus met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, vooral wanneer verschillende indicatoren met elkaar worden vergeleken.

³ Bepaalde gegevens met betrekking tot de risicofactoren voor schooluitval zijn momenteel alleen beschikbaar op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en zijn dus niet opgenomen in deze fiches (bijvoorbeeld opleidingsniveau, gezondheidstoestand, lerarentekort ...). Voor meer informatie, zie: <https://schoolinschakeling.brussels/le-ba-ba-de-laccrochage/indicateurs>.

De fiches zijn gestructureerd rond zeven thema's (gebaseerd op de BISA-classificatie). Ieder thema bevat een of meer indicatoren. Deze indicatoren worden in de volgende hoofdstukken gepresenteerd. Voor meer details is er een glossarium (met elke term blauw weergegeven in de tekst) opgenomen in de bijlage.

1. Bevolking
 - Totale bevolking
 - Bevolking naar leeftijdscategorie
2. Onderwijs
 - Schoolbevolking
 - Problematisch afwezigheid
 - Onderwijsachterstand
 - Zittenblijven
3. Huishoudens en nieuwkomers
 - Alleenstaande ouders
 - Nieuwkomers
4. Inkomens en uitgaven van de huishoudens
 - Mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen
5. Bestaansonzekerheid en sociale bijstand
 - Aandeel begunstigen van het leefloon of equivalent leefloon in de bevolking
 - Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT) in de bevolking
6. Arbeidsmarkt
 - Jongerenwerkloosheidsgraad
7. Ruimtelijke ordening en vastgoed
 - Sociale woningen

1. BEVOLKING

De indicatoren met betrekking tot bevolking, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- **Totale bevolking**
- Bevolking van 3 tot en met 17 jaar en percentage in de totale bevolking
- Bevolking van 5 tot en met 17 jaar (**in leerplicht**) en percentage in de totale bevolking
- Bevolking die onder de **versterkte jongerengarantie** valt (van 15 tot en met 29 jaar) en percentage in de totale bevolking

Deze indicatoren worden berekend op 1 januari van het referentiejaar.

Naast de indicator met betrekking tot het aantal personen in de totale bevolking van een gemeente of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, hebben de andere indicatoren betrekking op het aandeel van drie specifieke leeftijdscategorieën in de totale bevolking.

Kinderen van 3 tot 17 jaar zijn kinderen van de kleuterschoolleeftijd (3 tot 5 jaar), de lagere schoolleeftijd (6 tot 11 jaar) en de middelbare schoolleeftijd (12 tot 17 jaar).

De bevolking op leerplichtige leeftijd komt overeen met kinderen van 5 tot 17 jaar en de bevolking die onder de versterkte jongerengarantie valt, vertegenwoordigt jongeren van 15 tot 29 jaar.

2. ONDERWIJS

De indicatoren met betrekking tot onderwijs zijn gegroepeerd in vier verschillende categorieën: **schoolbevolking**, **problematisch afwezigheid**, **schoolachterstand** en **zittenblijven**.

a) Schoolbevolking

De indicatoren met betrekking tot schoolbevolking, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- Aantal schoolgaande leerlingen naar geslacht en als percentage in de totale schoolbevolking
- Aantal schoolgaande leerlingen naar taal, type (gewoon of buitengewoon) en onderwijsniveau (kleuterschool, lager en/of middelbaar onderwijs), alsook hun aandeel in het betreffende niveau
- Aantal schoolgaande leerlingen in het gewoon secundair onderwijs naar onderwijsvorm (eerste graad waarvan **DASPA** en **OKAN**, algemeen onderwijs, technisch en kunstonderwijs, beroepsonderwijs en **Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs - DBSO**)
- Aantal schoolgaande leerlingen in hun eigen woongemeente, naar onderwijsniveau en aandeel in het betreffende niveau
- Aantal schoolgaande leerlingen in het Brussels Gewest, buiten hun eigen woongemeente, naar onderwijsniveau en aandeel in het betreffende niveau
- Aantal schoolgaande leerlingen buiten het Brussels Gewest naar onderwijsniveau en aandeel per onderwijsniveau

Deze indicatoren worden berekend op basis van **de plaats waar de leerling** tijdens het referentieschooljaar **naar school is gegaan**. Het gaat dus om het aantal leerlingen ingeschreven in een school van één van de twee Gemeenschappen (de Franse Gemeenschap of de Vlaamse Gemeenschap) op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁴, ongeacht hun woonplaats.

Bovendien worden de indicatoren met betrekking tot schoolbevolking berekend op basis van de gemeente waar de **zetel van de school gevestigd is**. Een school kan echter meerdere vestigingen hebben, die verspreid kunnen zijn over verschillende gemeenten. De uitzondering is de indicator met betrekking tot de schoolbevolking die in de gemeente woont naar onderwijsniveau en plaats van onderwijs: deze wordt berekend op basis van de vestigingsplaats van de school.

De tellingsdata voor het basis- en secundair onderwijs zijn 1 februari van het lopende schooljaar voor de Vlaamse Gemeenschap en 15 januari voor de Franse Gemeenschap.

b) Problematisch afwezigheid

De indicatoren met betrekking tot problematisch afwezigheid, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- Aandeel leerplichtige leerlingen volgens het aantal halve dagen ongegronde afwezigheid, in het basisonderwijs

⁴ Deze indicatoren houden geen rekening met de leerlingen die thuis of in een Europese, internationale of privéschool onderwijs volgen.

- Aandeel leerplichtige leerlingen volgens het aantal halve dagen ongegronde afwezigheid, in het secundair onderwijs

Deze indicatoren worden berekend op basis van **de plaats waar de leerling** tijdens het referentieschooljaar **naar school is gegaan**.

Volgens het BISA is er sprake van problematisch afwezigheid wanneer een leerplichtige leerling wel is ingeschreven op een school, maar de lessen niet bijwoont zonder dat daar een geldige reden voor is. De problematische afwezigheid wordt gemeten aan de hand van het aantal halve dagen ongewettigde afwezigheid. Er worden twee drempels gebruikt om een problematische afwezigheid te definiëren: 9 halve dagen ongewettigde afwezigheid (zoals gedefinieerd door de Franse Gemeenschap) en 30 halve dagen ongewettigde afwezigheid (zoals gedefinieerd door de Vlaamse Gemeenschap).

c) Schoolachterstand

De indicatoren met betrekking tot schoolachterstand, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- Aandeel leerlingen in het lager onderwijs met minstens 1 jaar achterstand, naar geslacht
- Aandeel leerlingen in het secundair onderwijs met minstens 2 jaar achterstand, naar geslacht en naar onderwijsvorm

Deze indicatoren worden berekend op basis van **de woonplaats van de leerling** tijdens het referentieschooljaar.

Een leerling heeft een schoolachterstand als hij of zij ouder is dan de wettelijke leeftijd voor het leerjaar waarin hij of zij is ingeschreven. Als een leerling in het secundair onderwijs ten minste 2 jaar schoolachterstand heeft opgelopen, is dat symptomatisch voor schooluitval.

Er wordt niet gesproken over schoolachterstand in het Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (waar er geen leeftijdsgrens is voor ingeschreven leerlingen) of in het buitengewoon onderwijs (waar leerlingen een beperking of speciale behoeften hebben).

d) Zittenblijven

De indicatoren met betrekking tot zittenblijven, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- Aantal zittenblijvers in het gewoon lager onderwijs, naar geslacht
- Aantal zittenblijvers in het gewoon secundair onderwijs, naar geslacht en naar onderwijsvorm

Deze indicatoren worden berekend op basis van **de woonplaats van de leerling** tijdens het referentieschooljaar.

Als een leerling zich voor twee opeenvolgende schooljaren in hetzelfde leerjaar inschrijft, is er sprake van zittenblijven.

3. HUISHOUDENS EN NIEUWKOMERS

De indicatoren met betrekking tot huishoudens en nieuwkomers, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- Aandeel **alleenstaande ouders** in het totaal aantal **private huishoudens**
- Aandeel nieuwkomers en recente nieuwkomers in de totale bevolking

Deze indicatoren worden berekend op 1 januari van het referentiejaar.

Alleenstaande ouders zijn huishoudens met twee of meer personen. Ze bestaan uit één ouder en één of meer kinderen. Een andere persoon kan ook deel uitmaken van dit huishouden.

Nieuwkomers worden beschouwd als personen die meerderjarig zijn, jonger zijn dan 65, niet de EU+ nationaliteit hebben en minder dan 3 jaar legaal in België verblijven op 1 januari van het referentiejaar (in de zin van de ordonnantie van de GGC). Recente nieuwkomers zijn nieuwkomers die zijn aangekomen tijdens het jaar voorafgaand aan de referentiedatum.

De indicator met betrekking tot het aandeel van nieuwkomers geeft een indicatie van de potentiële onderwijsproblemen die gepaard gaan met een gebrek aan beheersing van de leertaal.

4. INKOMENS EN UITGAVEN VAN DE HUISHOUDENS

De indicator met betrekking tot **fiscale statistieken**, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, is de volgende:

- **Mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen** (euro)

Deze indicator wordt berekend in euro op basis van het referentie-inkomensjaar.

Dit zijn de inkomsten van de huishoudens volgens de aangiften in de personenbelasting voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Brusselse gemeenten. De belastingaangifte heeft betrekking op de inkomsten van het voorgaande jaar, het zogenaamde inkomstenjaar.

Het mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen komt overeen met het belastbaar inkomen na aftrek van de verschuldigde belastingen dat in het midden van de verdeling ligt wanneer mensen op basis van hun inkomen in oplopende volgorde worden gerangschikt; elke inwoner krijgt een inkomen toegewezen dat identiek is aan dat van alle leden van zijn of haar huishouden om verschillen in grootte en samenstelling van het huishouden te neutraliseren.

Met deze indicator worden de levensstandaard en de koopkracht van huishoudens bij benadering weergegeven.

5. BESTAANSONZEKERHEID EN SOCIALE BIJSTAND

De indicatoren met betrekking tot vormen van sociale bijstand, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- Aandeel begunstigden van het **leefloon of equivalent leefloon** in de bevolking (18-64 jaar) (%)
- Aandeel rechthebbenden op de **verhoogde tegemoetkoming (RVT) in de bevolking** (18-64 jaar) (%)
- Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT) in de bevolking jonger dan 18 jaar (%)

Deze indicatoren hebben betrekking op begunstigden van verschillende bijstandsmaatregelen toegekend door de OCMW's en op begunstigden van andere vormen van sociale bijstand. Deze mensen krijgen sociale bijstand met als doel ze financieel te helpen om in hun behoeften te voorzien.

Het leefloon of equivalent leefloon is een minimuminkomen dat door het OCMW wordt toegekend aan mensen die niet over voldoende bestaansmiddelen beschikken. De indicator met betrekking

tot het aandeel begunstigden van het leefloon of equivalent leefloon wordt berekend op basis van het gemiddelde aantal begunstigden tijdens het referentiejaar.

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT)

krijgen een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging om de financiële toegang tot gezondheidszorg te verbeteren voor mensen met een laag inkomen. De indicatoren met betrekking tot het aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT) worden berekend op 1 januari van het referentiejaar.

Het aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT) heeft betrekking op een bredere realiteit dan het aandeel begunstigden van het leefloon of equivalent leefloon aangezien alle begunstigden van het leefloon of equivalent leefloon het RVT-statuuut hebben terwijl het omgekeerde niet het geval is.

Deze indicatoren geven een indicatie van het aantal mensen met een laag inkomen.

6. ARBEIDSMARKT

De indicator met betrekking tot **jongerenwerkloosheids**graad, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, is de volgende:

- Werkloosheidsgraad (15-24 jaar) (%)

De jongerenwerkloosheidsgraad komt overeen met het percentage van de bevolking tussen 15 en 24 jaar dat werkloos is in de **beroepsbevolking** van dezelfde leeftijdscategorie.

Deze indicator wordt berekend op basis van een gemiddelde over het referentiejaar. Het geeft een indicatie van de situatie van jongeren op de arbeidsmarkt.

7. RUIMTELIJKE ORDENING EN VASTGOED

De indicatoren met tot sociale woningen, op gemeentelijk en gewestelijk niveau, zijn de volgende:

- **Aantal sociale woningen per 100 private huishoudens**

Deze indicator berekent de verhouding tussen het aantal sociale woningen op 31 december van het referentiejaar en het aantal privéhuishoudens op 1 januari van het volgende jaar.

De sociale woningen die in deze indicator zijn opgenomen, zijn de woningen die worden beheerd door de 16 Openbare vastgoedmaatschappijen (OVM's) die erkend zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en die woningen verhuren aan personen die aan specifieke voorwaarden voldoen (handicap, laag inkomen ...). Woningen beheerd door sociale verhuurkantoren (SVK's) en woningen van sociale aard vallen hier dus niet onder.

III. GLOSSARIUM (Bron: BISA en Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad⁵)

Aantal sociale woningen per 100 private huishoudens: verhouding tussen het aantal sociale woningen op 31 december van het referentiejaar en het aantal privéhuishoudens op 1 januari van het volgende jaar. De sociale woningen die in deze indicator zijn opgenomen, zijn de woningen die worden beheerd door de 16 Openbare vastgoedmaatschappijen (OVM's) die erkend zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en die woningen verhuren aan personen die aan specifieke voorwaarden voldoen (handicap, laag inkomen ...). Woningen beheerd door sociale verhuurkantoren (SVK's) en woningen van sociale aard vallen hier dus niet onder.

Alleenstaande ouders: dit zijn private huishoudens van twee of meer personen. Ze bestaan uit één ouder en één of meer kinderen. Een andere persoon kan ook deel uitmaken van dit huishouden.

Beroepsbevolking: de beroepsbevolking van een grondgebied verwijst naar de inwoners van dit grondgebied die daadwerkelijk aanwezig zijn op de arbeidsmarkt, ongeacht of ze werken (tewerkgestelde bevolking op beroepsleeftijd) of werkloos zijn (niet-werkende werkzoekenden).

DASPA: het 'Dispositif d'Accueil et de Scolarisation des élèves Primo-Arrivants et Assimilés' is een onderwijsstructuur die binnen een school wordt opgezet. Het doel is de opvang, scholing en integratie van nieuwkomersleerlingen en gelijkgestelden in het reguliere onderwijs van het onderwijssysteem van de Franse Gemeenschap, vanaf het derde jaar van het kleuteronderwijs. Een DASPA is een tussenfase van maximaal 2 jaar waarin de leerling intensief Frans leert. Voor meer informatie: www.enseignement.be

Deeltijds Beroepssecundair Onderwijs (DBSO): Het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) is een systeem van leren en werken. In de praktijk besteden studenten 2 dagen per week les en 3 dagen in het bedrijf. Dit onderwijs wordt gegeven in een instelling genaamd CEFA (Centre d'Education et de Formation en Alternance), in de Franse Gemeenschap, of een CDO (Centrum voor Deeltijds Onderwijs), in de Vlaamse Gemeenschap.

Equivalent leefloon: het equivalent leefloon is een financiële hulp die het OCMW in het kader van het recht op maatschappelijke hulp toekent aan personen die niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon omdat ze niet voldoen aan de eisen in termen van nationaliteit, leeftijd of inkomen, maar die wel in een gelijkaardige noodbehoevende situatie verkeren. Het gaat hoofdzakelijk om kandidaat-vluchtelingen, personen die tijdelijke bescherming genieten en andere personen met een buitenlandse nationaliteit die verblijfsrecht hebben maar niet zijn ingeschreven in het bevolkingsregister. De bedragen zijn identiek aan die van het leefloon. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

Fiscale statistieken: deze statistieken bevatten informatie over inkomens op basis van de aangiften in de personenbelastingen van personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben. Om deze te kunnen interpreteren moet men rekening houden met een aantal zaken. De gegevens hebben enkel betrekking op de inkomens die onderworpen zijn aan de personenbelasting. Sommige soorten inkomens zijn niet belastbaar en worden dus niet mee opgenomen in de belastingstatistieken. Dit betekent dat verscheidene sociale uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon en kinderbijslag in het bijzonder) vrijgesteld zijn van belastingen en dus niet mee opgenomen worden in het belastbaar inkomen. Ook zijn er personen met een hoog inkomen dat niet belastbaar is via het nationaal systeem,

⁵ Dit glossarium is overgenomen uit de publicatie "Zoom op de gemeenten" (editie 2024) van het BISA en het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad: <https://bisa.brussels/publicaties/zoom-op-de-gemeenten>

zoals buitenlandse diplomaten of internationale ambtenaren. De personen met deze verschillende soorten niet belastbare inkomens kunnen worden opgenomen in de aangiften waarvan het belastbaar inkomen nul is (en dus niet worden vermeld in de meeste fiscale statistieken) of in de lage inkomensklassen. Daarenboven onderschatten de fiscale statistieken de inkomens uit kapitaal (roerende goederen en vastgoed) zwaar.

Leefloon: het leefloon (tot 2002 bestaansminimum genoemd) is een specifieke vorm van het recht op maatschappelijke integratie. Het gaat om een minimuminkomen dat het OCMW toekent aan personen die onvoldoende bestaansmiddelen hebben en niet in staat zijn om deze via andere middelen te verwerven (residuaire recht). De rechthebbende moet ook voldoen aan andere toekenningsvoorwaarden, in termen van werkbereidheid, nationaliteit, woonplaats en leeftijd. Voor meer informatie: <http://www.ocmw-info-cpas.be/>

Leerplicht: De leerplicht begint met het schooljaar dat begint in het kalenderjaar waarin het kind de leeftijd van 5 jaar bereikt en eindigt aan het einde van het schooljaar in het kalenderjaar waarin het de leeftijd van 18 jaar bereikt.

Mediaan equivalent inkomen per inwoner na belastingen:

– **Inkomen na belastingen:** het belastbaar inkomen na aftrek van de verschuldigde belasting. Het staat dichterbij het belastbaar inkomen bij de begrippen besteedbaar inkomen, levensstandaard en koopkracht.

– **Equivalent inkomen per inwoner:** elke inwoner krijgt een inkomen toegewezen dat identiek is aan dat van alle leden van zijn of haar huishouden. Dit inkomen wordt berekend door het totale inkomen van het huishouden te delen door zijn equivalente grootte. De equivalente grootte wordt verkregen met behulp van een equivalentieschaal die elk lid van het huishouden een ander gewicht geeft om rekening te houden met de schaalvoordelen van het samenwonen.

– **Mediaan inkomen:** dit is het inkomen in het midden van de verdeling wanneer mensen op basis van hun inkomen in oplopende volgorde worden gerangschikt. De mediaan is minder gevoelig voor extreme waarden dan het rekenkundig gemiddelde. Voor meer informatie zie de methodologie op de website van het BISA: <https://bisa.brussels/themas/inkomens-en-uitgaven-van-de-huishoudens/fiscale-statistiek-van-de-inkomens>

Nieuwkomers en recente nieuwkomers: nieuwkomers worden hier gedefinieerd als personen die het inburgeringstraject moeten volgen in de zin van de [ordonnantie van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie \(GGC\) van 11/05/2017 betreffende het inburgeringstraject voor de nieuwkomers](#)⁶. Dit zijn nieuwkomers die meerderjarig zijn, jonger dan 65 jaar, niet de EU+ nationaliteit hebben (d.w.z. de landen van de Europese Unie plus de landen van de Europese Economische Ruimte en Zwitserland), minder dan 3 jaar legaal in België verblijven en een verblijfsvergunning hebben die meer dan 3 maanden geldig is in het register van een gemeente in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Recente nieuwkomers zijn nieuwkomers die zijn aangekomen tijdens het jaar voorafgaand aan de referentiedatum. Let op: Britse onderdanen vallen niet langer onder de EU+ categorie en worden daarom meegenomen in de cijfergegevens over nieuwkomers.

OKAN (Onthaalonderwijs voor anderstalige kinderen): opvangonderwijs voor anderstalige kinderen in het Nederlandstalig onderwijs. Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers is bedoeld

⁶ Volgens deze ordonnantie, "heeft het inburgeringstraject tot doel de nieuwkomers via een aangepast en geïndividualiseerd vormingsprogramma te begeleiden om hun zelfredzaamheid te verhogen met het oog op hun participatie op economisch, educatief, sociaal en cultureel vlak."

voor leerlingen die niet de Belgische of Nederlandse nationaliteit hebben, die in België aankomen en die het Nederlands onvoldoende beheersen. Het onthaalonderwijs stelt deze leerlingen in staat om zo snel mogelijk Nederlands te leren. Voor meer informatie: www.onderwijsinbrussel.be

Privaat huishouden: Een huishouden bestaat ofwel uit een persoon die gewoonlijk alleen leeft, ofwel uit twee of meer personen, die al dan niet door familiebanden verbonden, gewoonlijk eenzelfde woning betrekken en er samenleven. Een privaat huishouden kan niet worden gekenmerkt door een professionele organisatie van de huisvesting en door een bedrijfsmatige invulling van de dagelijkse levensbehoeften. Te onderscheiden van collectieve huishoudens die religieuze gemeenschappen, rust- en verzorgingshuizen, weeshuizen, studenten- of arbeidershomes, ziekenhuizen of verplegingsinrichtingen en gevangenissen zijn.

Problematisch afwezigheid: er is sprake van problematisch afwezigheid wanneer een leerplichtige leerling wel is ingeschreven op een school, maar de lessen niet bijwoont zonder dat daar een geldige reden voor is. De problematische afwezigheid wordt gemeten aan de hand van het aantal halve dagen ongewettigde afwezigheid. Er worden twee drempels gebruikt om een problematische afwezigheid te definiëren: 9 halve dagen ongewettigde afwezigheid (zoals gedefinieerd door de Franse Gemeenschap) en 30 halve dagen ongewettigde afwezigheid (zoals gedefinieerd door de Vlaamse Gemeenschap).

Rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming (RVT): om de financiële toegang van personen met een laag inkomen tot de gezondheidszorg te verbeteren, krijgen verschillende categorieën personen (alsook hun personen ten laste) een verhoogde tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en dus een daling van het remgeld. Sinds januari 2014 zijn er drie voorwaarden die elk recht kunnen geven op de verhoogde tegemoetkoming: (1) recht hebben op bepaalde uitkeringen (leefloon, equivalent leefloon, IGO, tegemoetkoming voor personen met een handicap, verhoogde kinderbijslag voor kinderen met een handicap); (2) het statuut van wees of niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV); (3) een laag inkomen. Voor de eerste twee categorieën wordt het recht op de verhoogde tegemoetkoming automatisch toegekend voor de gerechtigde en zijn personen ten laste. Personen met een laag inkomen, die niet automatisch recht hebben op de verhoogde tegemoetkoming, kunnen een aanvraag indienen en het recht wordt al dan niet toegekend op basis van een onderzoek van de inkomens van het huishouden.

Schoolachterstand: Schoolse achterstand meet het aantal leerjaren vertraging dat een leerling oploopt ten opzichte van het leerjaar waarin hij zou zitten bij een normale schoolloopbaan, en meet niet de leerachterstand (...). Een kind "met achterstand" zit in een lager leerjaar dan het leerjaar waarin hij zou zitten in een normale schoolloopbaan. Verschillende factoren kunnen aanleiding geven tot een vertraging op school (ziekte, gebrek aan taalvaardigheid, leerproblemen, buitenlandse kinderen die in de loop van het jaar in het land aankomen, tijdelijke moeilijkheden, enz.). Het hebben van een lichte studievertraging betekent niet noodzakelijk dat het kind de school niet met succes afmaakt. Het kan een ongeluk zijn of zelfs een strategie om een student te helpen. Maar een achterstand vergroot wel het risico om geen diploma hoger secundair onderwijs te behalen (Visée-Leporcq, 2011).

Schoolbevolking: populatie van leerlingen die regelmatig op een school zijn ingeschreven. De schoolbevolking kan om een aantal redenen verschillen van de officiële bevolking op dezelfde leeftijden: kinderen zonder verblijfsvergunning kunnen ingeschreven zijn in een school, zelfs als ze niet ingeschreven zijn in het bevolkingsregister, sommige kinderen volgen thuisonderwijs, enz.

Totale bevolking: alle personen die wettelijk ingeschreven zijn bij hun gemeentelijke administratie, met uitzondering van de asielzoekers.

Versterkte jongerengarantie: “De jongerengarantie houdt in dat alle jongeren onder de 30 recht hebben op een degelijk aanbod aan werk, opleidingen, leerbanen, stages binnen vier maanden nadat zij werkloos raken of met school stoppen” (Europese Commissie, <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1079&langId=nl>).

Werkloosheidsgraad: percentage van de werkloze bevolking (niet-werkende beroepsbevolking) in de beroepsbevolking.

Zittenblijven: Een leerling wordt beschouwd als een ‘zittenblijver’ wanneer hij zich voor twee opeenvolgende schooljaren in hetzelfde studiejaar inschrijft. Het zittenblijven wordt gemeten voor het lopende schooljaar in vergelijking met het voorgaande schooljaar. (...) Het zittenblijven wordt alleen gemeten voor het gewoon lager onderwijs en het gewoon secundair onderwijs met volledig leerplan. Leerlingen in het buitengewoon onderwijs, het alternerend onderwijs en het onderwijs voor sociale promotie (volwassenenonderwijs) worden niet in aanmerking genomen.